

Visie op "Sport en Integratie"

Dr. Marc Maes

Bij het gestalte geven aan een visie betreffende dit onderwerp wensen wij ons te laten leiden door enkele vaststellingen.

1. De jongere migranten maken een belangrijk deel uit van de totale jongerenbevolking in dit land. Dit aandeel zal de komende jaren nog sterk toenemen.
2. Ook voor migrantenjongeren maakt bewegen integrerend deel uit van het globale ontwikkelingsproces. Dat merken wij duidelijk aan het huidige straatbeeld in de grote steden waar pleinen, parken en de straten zelf, in vele gevallen bijna uitsluitend door migranten bevolkt worden. Als redenen daarvoor kunnen onder andere aangehaald worden: de beperkte behuizing van de vrij grote migrantenfamilies; het beperkt T.V. aanbod in de taal van de migranten.. Voor hen is er nog geen 24u00 op 24u00 T.V.-aanbod. Video's die ter beschikking staan betekenen meestal een taalbarrière voor de oudere migrantengeneratie. De migrantenjongeren sluiten minder aan bij diverse culturele organisaties en bewegen meer in en om de buurt. Zij gaan bij voorkeur de zekerheid en geborgenheid van de eigen cultuurgroep opzoeken wat soms aanleiding geeft tot bendevoorming met een totale afsluiting van en zelfs opstelling tegen de autochtone bevolking.
3. De scholen in het algemeen staan niet steeds open voor de migrantenjongeren. Sommigen laten geen migrantenjongeren toe met als gevolg het ontstaan van concentratiescholen (stedelijk net) wat het aanpassen van bevolkingsgroepen aan elkaar zeker niet bevordert.
4. Voor wat de sport betreft en dan meer bepaald de georganiseerde sport blijken er voor migranten heel wat barrières te bestaan. Deze barrières zijn zowel van culturele, sociale en financiële aard. Ook de vrijheidsdrempel blijkt zeer belangrijk te zijn.
 - 4.1. Cultureel: de door de godsdienst geschraagde vigerende regels en normen zullen vooral voor de migrantenmeisjes een hinderpaal vormen. Onze, in vele gevallen, gemengde clubs blijken ontoelaatbaar te zijn voor die migrantenmeisjes waarvan de ouders de Islam belijden, en dat blijken er heel wat te zijn. Ook de sportkledij is voor deze ouders soms een onoverkomelijk probleem.

De jongerenbegeleiders in de georganiseerde sport zijn onvoldoende voorbereid om de behoeften en verzuchtingen van de zich- ontwikkelende migrantenjongeren in te schatten en er adequaat op in te spelen. Daarnaast is het niet zo zeker of de vaste wil aanwezig is bij de clubs om daar iets aan te veranderen. Het soms aanstellen van migrantentrainers lijkt ons slechts een partiële oplossing.

- 4.2. Sociaal: georganiseerde sport komt nog als vrij elitair en als zeer Westers-georiënteerd over bij de migrantenjongeren.
 - 4.3. Financieel: een inkomgeld of lidgeld hoeft niet direkt een barrière te vormen voor aansluiting van de migrantenjongeren. Velen van hen beschikken blijkbaar over voldoende financiële armslag wat mag blijken uit andere bestedingpatronen.
 - 4.4. Vrijheidsdrempel: dit is misschien wel de belangrijkste barrière. De migrantenjongeren vrezen dat een lidmaatschap onderschrijven gelijk staat met het inleveren van vrijheid, verplicht rekening moeten houden met anderen, het nakomen van afspraken, het moeten luisteren naar mensen die hen niet kennen en in vele gevallen niet begrijpen. Een lidmaatschap staat voor hen dan ook dikwijls voor vrijheidsberoving, waarvoor zij daarenboven nog zouden moeten betalen en dat hen losrukt uit hun cultuurveilige omgeving.
5. Federaties en clubs blijken in de meeste gevallen geen problemen te hebben om hun deuren open te stellen voor migrantenjongeren. Integendeel zij zouden wat graag de talentrijke migrantenjongeren in hun rangen willen opnemen. Hun werking en structuren aanpassen lijkt echter moeilijker te realiseren. Trouwens voor de begeleiding van de autochtone jongeren dient er nog heelwat te gebeuren in verschillende federaties en clubs. Zo is er van echte inspraak door jongeren in het clubbeleid nog helemaal geen sprake laat staan inspraak door migrantenjongeren.
Aan pedagogische en technisch - verantwoorde jongerenbegeleiding wordt in diverse federaties gesleuteld doch ook hier is er nog een hele weg af te leggen.
6. De sport zelf is hoogstnodig toe aan een ethisch reveil. Via vooral de media stellen wij vast dat er heel wat aandacht besteed wordt aan de negatieve aspecten van de sport. Dat vooral de media ruimte creëren om alles wat verkeerd gaat in de sport dik in de verf te zetten is vooral sportbedreigend. Dit negatief imago van de sport zal de migrantenouders er zeker niet toe aanzetten hun jongeren te doen aansluiten bij de georganiseerde sport. De sport fungeert blijkbaar als een soort bolle spiegel van de maatschappij, via dewelke vooral de nefaste maatschappelijke invloeden versterkt worden weergegeven.

De vedettencultus, de doping, het geweld in en rond de sport, het overdreven nationalisme en chauvinisme, de overcommercialisering, het geldgewin, corruptie en fraude, de goedkope mediatisering en de discriminatie zijn bijzonder negatieve aspecten gekoppeld aan het sportgebeuren.

Deze negatieve aspecten wensen wij niet als sportspecifiek te erkennen, wel als sportbedreigend.

3.

De verspreiding van de basisbeginselen van het Olympisme zou een ethisch reveil gestalte kunnen helpen geven, doch een ethisch reveil in de sport tot stand brengen lijkt ons

onmogelijk indien hetzelfde niet parallel in alle geledingen van de maatschappij bewerkstelligd wordt.

7. Sportverenigingen die exclusief op migranten gericht zijn kunnen ons inziens geen oplossing brengen voor het adaptatieproces. Zo bestaan er tientallen caféclubs die zich uitsluitend richten op de migrantenjongeren. In regel laat de uitrusting en begeleiding van dergelijke clubs te wensen over en kan men er eerder een vorm van segregatie dan wel van integratie van de sporters, behorende tot bepaalde minderheidsgroepen, vaststellen. Voor probleemgroepen, zoals de migrantenmeisjes zouden afzonderlijke clubs als overgangsfase misschien wel hun nut kunnen hebben.
8. Er wordt door de maatschappij weinig geïnvesteerd in de sport, meer bepaald de amateursport, terwijl diezelfde maatschappij van de sport verwacht dat ze heelwat kan helpen oplossen. De sport gebruiken om sociale en maatschappelijke problemen te helpen remediëren moet misschien kunnen, maar dan moet er voorzien worden in extra middelen om dit mogelijk te maken.
9. Ook de migrantenjongeren hebben nood aan het ervaren van succes. Zij wensen voorlopers waaraan zij zich kunnen optrekken en die hen kunnen motiveren. Allochtone topsporters kunnen een enorme invloed hebben op de migrantenjongeren.

Wat is nu eigenlijk de visie van het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité ?

Ons baserend op hogeraangehaalde vaststellingen zouden wij het volgende durven stellen:

1. Wanneer wij een harmonieus samengaan van diverse culturele bevolkingsgroepen (meerderheidsgroep en minderheidsgroepen) willen bewerkstelligen via aanpassing op het vlak van culturele leefpatronen, normen en waarden, dan moet dit gebeuren via de adaptatiemechanismen nl: assimilatie en accommodatie, die complementair moeten zijn. Onder accommodatie verstaan wij dan eerder het zich aanpassen van de allochtone bevolkingsgroep aan de autochtone op diverse vlakken, onder assimilatie het opnemen van de allochtone bevolkingsgroepen (minderheidsgroepen) door de autochtone bevolkingsgroep.

Daarbij moet vooral voor ogen gehouden worden dat adaptatie slechts echt kan functioneren onder bepaalde voorwaarden:

- respect voor elkaars eigenheid; cultuur, taal en waardebeleving.
- gelijke rechten maar ook gelijke plichten voor de verschillende groepen op diverse vlakken.

De vigerende normen en regels die deze maatschappij beklijft moeten door de minderheidsgroepen opgevolgd worden.

Overdreven permissiviteit lijkt ons hier eerder minder aangewezen.

4.

2. De sport als culturele materie blijkt een van de middelen bij uitstek te zijn om bij te dragen tot de adaptatie van kansarmen en dus in casu ook van heel wat migrantenjongeren. De taaldrempel is bij het globaal sportbedrijven meestal niet essentieel hoewel voor het

betrekken van de beoogde groep bij de sport dit wel het geval kan zijn (o.a.: informeren, motiveren, ...).

Bewegen en sportbedrijven daarentegen kan men beschouwen als een universele gedragsvorm; als een universele taal.

Dit kan men echter ook zeggen van de muziek, plastische kunst, zang en dans. Hier ligt een belangrijke mogelijkheid open om de migrantenmeisjes in een overgangsfase te betrekken bij het clubleven.

3. Het betrekken van kansarmen bij het sportgebeuren zal voornamelijk kunnen gebeuren via:

3.1. De school, socialisatieatelier bij uitstek:

- alle jongeren zijn bereikbaar
- een zekere garantie voor een pedagogisch beschermd milieu
- communicatie met ouders is via leerkrachten (ook de godsdienstleraar en de leraar lichamelijke opvoeding) ter gelegenheid van formele en minder formele contacten mogelijk
- naschoolse sportbeoefening kan de jongeren motiveren tot duurzame sportbeoefening al dan niet in georganiseerd verband.
- sportinfrastructuur onder begeleiding na de uren opengesteld voor de jongeren.

3.2. De federatie en de sportclub:

- organisatie van opendeurdagen voor alle jongeren met de medewerking van migranten organisaties.
- migranten opnemen in het bestuurlijk kader om de migranten die reeds in de club zijn beter te kunnen begeleiden en de niet - sportende migranten te motiveren om zich aan te sluiten (overtuigen van de ouders om via geleide bezoeken een kijkje te komen nemen).
- migrantenouders betrekken bij allerhande organisaties van de club (competities, vieringen).
- contacten leggen met migrantengroeperingen die een eigen sportorganisatie opgestart hebben in dezelfde sporttak en hen betrekken bij de organisatie van o.a. toernooien.
- een jongerenbestuur oprichten en daarin migranten laten zetelen, met echte inspraak in het clubgebeuren en voldoende toezicht op het vrijwaren van de rechten van alle jongeren.
- begrip opbrengen voor afwezigheid van migrantenjongeren om godsdienstige of familiale reden (o.a. vakantie naar land van herkomst, Ramadan, ...).
- aanstellen van goede jeugdbegeleiders die zowel op technisch vlak deskundig zijn, doch eveneens voldoende inzicht hebben in het ontwikkelingsproces van jongeren en vooral hun specifieke en leeftijdsgebonden behoeften kennen en kunnen invullen.

5.

- Succeservaringen bij de jongeren via een goede begeleiding in de hand werken zonder echter te vroegtijdig competitie in te schakelen.
- In het clubblad informatie verstrekken naar migrantenouders en jongeren toe.

3.3. De sportadministraties die binnen de door hen gevoerde campagnes en opleidingscursussen weliswaar reeds heel wat aandacht besteden aan de jeugd

zouden zich misschien nog meer moeten kunnen richten op de kansarmen in het algemeen en de migranten in het bijzonder. Dit kan misschien in samenwerking met migrantenorganisaties en met de jeugdwerkingsorganisaties. De overheid zal dan uiteraard meer middelen moeten voorzien.

- 3.4. Op gemeentelijk vlak moet een overleg tot stand gebracht worden tussen alle groeperingen die zich met jeugd bezig houden. Migrantenorganisaties en jeugthuizen, buurtwerkers, sportfunctionarissen, sportraad, scholen en sportclubs zouden samen een informatiecampagne naar de migrantenouders en jongeren moeten opstarten, opendeurdagen organiseren en de sportinfrastructuur onder deskundige begeleiding ter beschikking stellen.
- 3.5. De bedrijven en bedrijfssportbonden zouden de migrantenwerknemers (migrantenouders) kunnen motiveren om zich aan te sluiten bij de bedrijfssportclubs om hen toe te laten het reilen en zeilen binnen het sportgebeuren beter te leren kennen.
- 3.6. De informatieverspreiding naar de migrantenouders kan wellicht beter verzorgd worden en meer systematisch gebeuren.
Ook de media hebben in dit verband een belangrijke taak
 - de positieve kanten van de sport belichten
 - aandacht besteden aan de kleinere sporten
 - aandacht besteden aan sportmanifestaties waar ook migranten aan deelnemen
 - migrantentopsporters interviewen.

Waarom zou de televisie geen migrant als sportnieuwslezer aanstellen ?

4. De sport als middel gebruiken, ter bevordering van de adaptatie van de bevolkingsgroepen aan elkaar, is mogelijk indien:
 - men rekening houdt met de identiteit van het sportbedrijvende individu en daartoe voorziet in een deskundige en pedagogische begeleiding.
 - men voorziet in de nodige middelen om deze omkadering vaste vorm te kunnen geven.
 - men de opleiding van jeugdkaders in die zin accentueert
 - men voorziet in dezelfde kansen tot effectieve deelname voor alle jongeren.
 - men de participatie van jongeren in het algemeen en migranten in het bijzonder voorziet in het jeugdbeleid van de clubs en de federaties.

6.

- men een goed doordacht communicatiebeleid voert naar de sportparticipanten en hun ouders toe.
- men de talentrijke sportbedrijvende migranten met inzicht, geduld en middelen de kansen biedt om een sportieve carrière uit te bouwen.

Sport kan fungeren als een katalysator voor heel wat maatschappelijke problemen. In feite zijn alle speltheorieën van toepassing nl: catharsis of loutering, compensatie, ontspanning, vooroefening en andere. Georganiseerd sport bedrijven kan echter enkel via het respecteren

en aanvaarden van bepaalde aan de basis liggende regels. Pas dan kan sport bijdragen tot adaptatie en socialisatie. Pas dan kan de symbolische en expressieve functie van de sport volledig tot zijn recht komen. Expressie van enthousiasme en solidariteit worden heerlijke momenten. De barrières die de autochtonen van de allochtonen scheiden vervagen of zoals wij reeds eerder aanhaalden: **kleurrijk sporten in een kleurrijke omgeving.**

Het samen sporten krijgt een belangrijke betekenis op het vlak van de sociale uitwisseling. Het wordt een ontmoetingskans bij uitstek waardoor men vriendschap en gezonde rivaliteit kan ervaren. Men kan via de sport ergens bijbehoren, op een dynamische wijze deel uitmaken van de gemeenschap. Een schakel vormen in een keten waarvan men weet dat de kracht ervan bepaald wordt door de sterkte van de zwakste schakel. Deze wil men niet zijn, daartoe wil men zichzelf voortdurend overtreffen: de belangrijkste overwinning !

Dit alles is zeker geldig voor de topatleten. Hier worden al deze aspecten nog versterkt. Een jongere die sport op hoog niveau beoefent wordt erkend en geprezen door de cultuurgroep waartoe hij behoort doch ook door de hele bevolking van het land waar hij woont. Zo was Abdelkader Wahabi, onze Olympische bokser, een graag geziene gast, zowel bij de delegatie als bij de Belgische bevolking. Door zijn cultuurgroep maar ook de autochtone bevolking werd hij op de handen gedragen. Voor vele jongeren is het zich vervolmaken in één of andere sportdiscipline één van de weinige mogelijkheden tot slagen. Slagen in de clubsport leidt ontegensprekelijk tot zelfrealisatie, statusverhoging en integratie.

Het B.O.I.C. is er zich terdege van bewust dat de migrantenjongeren een groot ledenpotentieel voor de sport kan betekenen waarin onmoemelijk veel talent aanwezig is. Op dat aanwezige talent moeten wij fier zijn. Via kleurrijk sporten wensen wij, samen met alle federaties en met eenieder die zich om de sport bekommert, deze jongeren de kansen te helpen bieden waar zij recht op hebben en aldus te streven naar een kleurrijke eenheid in verscheidenheid.